

УДК 94(497.6)(091)

ISSN 2233-1778

АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
ОДЈЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

ГРАЂА О ПРОШЛОСТИ БОСНЕ

4
2011

РЕДАКЦИЈА

Андрија Веселиновић, Раде Михаљчић,
Татјана Суботин-Голубовић, Ђуро Тошић, Марко Шуица

УРЕДНИК

Раде Михаљчић

Бања Лука
2011

Срђан Рудић*

Историјски институт
Београд

**ПОТВРДА ДА ЈЕ ЈУРАЈ БОГИШИЋ СИНОВАЦ
БРАИЛА ТЕЗАЛОВИЋА****

[Дубровник] 5. фебруар 1468. – 14. јануар 1469.

Сажетак: Девет особа које су заједно са Браилом Тезаловићем и његовом браћом биле у служби војводе Радослава Павловића сведоче пред Дубровчанима да је Јурај Богишић син Браиловог брата Богише. У документу је приказан и родослов породице Тезаловић. Документ није датован, али је сигурно настао између 5. фебруара 1468. и 14. јануара 1469.

Кључне речи: Јурај Богишић, Браило Тезаловић, Богиша, родослов.

Опис документа и ранија издања

Потврда је сачувана у оригиналу и чува се у Државном архиву у Дубровнику. Исписана је курзивом у 31 реду, на листу хартије димензија око 250 x 220 мм. Видљиви су трагови пресавијања. Потврда је досад доживела неколико издања, а углавном читко исписан текст није задавао веће тешкоће приређивачима, тако да се највећи број разлика своди углавном на начелни приступ појединих приређивача начину издавања средњовековних докумената.

На полеђини се налазе новији записи *№ 352 an. 1400–1500* и *N 9 del Pach VII*.

Ранија издања: П. Карано-Твртковић, *Србскии Споменици*, 289–291; Ф. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 544–545; А. Соловјев, *Одабрани споменици*, 223–224; Ј. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 171–172.

---

* Ел. пошта: srdjanrudic@yahoo.com

** Рад је настао као резултат истраживања на пројекту Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије *Средњовековне српске земље (XIII–XV век): политички, привредни, државни и правни процеси* (Ев. бр. 177029).

Текст документа*

+ Нека зна г[оспо]д[и]нь кнезь вбрани и г[о]споцтвоу властела
 дѣровачциихъ, праве слѣге г[оспо]д[и]на хе|2|рцега Влатка, како
 насъ поиска синоваць кнеза Браила Тезаловиѣа, Юраи Божишиѣа, |3|
 а Божиша се к звау ѿ дворѿ воеводе Радосава прѣкоромъ Хвау, да
 5 ви смов свѣдочили прѣдъ |4| многоу почтениеми поклицари и влас-
 тели г[о]споцтва вашего, прѣдъ кнезомъ Никшомъ Бѣниѣе|5|мъ и
 прѣдъ кнезомъ Бартоломъ Живановиѣемъ и прѣдъ кнезомъ Ан-
 дрѿшкомъ Горкочевиѣемъ |6| и прѣдъ канжалѣремъ Маринкомъ,
 како естъ Юраи прави ближни синоваць кнеза Браила |7| вѣд[ь] врата
 10 мѿ се родиу.

|8| Ми, кои се пишемов по именѿ под[ь] овои писмо, томѿи смо
 вѣщи, ере смо заедно слѣжили |9| и дворили с кнезомъ Браиломъ и ш
 неговомъ братишомъ ѿ г[оспо]д[и]на воеводе Радосава Павловиѣа,
 |10| и тои свѣдочисмо прѣдъ многоу почтениеми властели и поклицари
 15 г[о]споцтва вашего, кои се |11| више именѿю: били сѿ три Михоче-
 виѣи: кнезь Браило и брат мѿ Вѣкосавъ срѣѣни |12| и брат мѿ Бо-
 гиша наимаѣки, а вси три еднога шѣца Мохога и едне матере Вла-
 дие;|13| и Вѣкосавъ ѿмрѣе младъ и не шженив се, а ѿ Браила виста
 два сина Радонга и Радосавъ |14| и две кѣрѣе, Елача и Владисава, и
 20 шба сина Браилова ѿмрѣста не шженивша се, |15| а ѿда се Елача за
 Михоча ѿтвичиѣа ѿ Хотчѿ, а ѿда се Владисава за Иваниша
 Пиѣевиѣа |16| ѿ Даварь, и шнѣе шѣѣе ѿмрѣста, Елача ѿ Дринѣе, а
 Владисава ѿ Дврѿ; а више ѿ Божише |17| три синове: Вѣкашинъ и
 Бѣлигакъ и Юраи наимаѣки: Вѣкашинъ и Бѣлигакъ шба |18| ѿмрѣс-
 25 та, а шста ѿ Бѣлигака еданъ синакъ и тае си Юрикѣмъ.

|19| Я сада никога инога ние ближнега синовца кнезѿ Браилѿ него
 Юрига, сина врата |20| Браилова Божише, кои се зове подрѣтомъ
 Хваловиѣа.

|21| И ми, кои смо томѿи вѣщи, тои свѣдочисмо:

30 |22| гаа кнзъ Рѿжиеръ Дивчиѣа,

|23| гаа Павав Бражичиѣа,

* Редакција издања и превода: Т. Суботин-Голубовић.

Потврда да је Јурај Богишић синовац Браила Тезаловића

- 24| га Стѣпанъ Алексиѣ,
25| га Радосавъ Шѣвиѣ,
26| га Тврѣтко Дѣимовиѣ,
35| 27| га Тврѣтко Драчиѣ,
28| га Иванъ Драчиѣ,
29| га Радичъ Драгѣлевиѣ,
30| га Радонъ Вѣхвиѣ.
31| И ми се на тои заклесмо нашѣми вѣрами и дѣшами, да смо
40| тои право свѣдочили.

Превод

+ Нека зна господин кнез изабрани и господство властеле дубровачке, да нас, праве слуге херцега Влатка, замоли синовац кнеза Браила Тезаловића, Јурај Богишић, а Богиша се на двору војводе Радосава погрдно звао Хао, да сведочимо пред многопоштованим поклицарима и властелом вашег господства, пред кнезом Никшом Бунићем и пред кнезом Бартолом Живановићем и пред кнезом Андрушком Соркочевићем и пред канцеларом Маринком, да је Јурај прави синовац кнеза Браила, рођен од његовог брата.

Ми, долепотписани на овом писму, то знамо јер смо заједно са кнезом Браилом и његовом браћом служили и дворили господина војводу Радослава Павловића. И то сведочимо пред горепоменутом многопоштованом властелом и поклицарима вашег господства. Била су три Михојевића: кнез Браило, брат му средњи Вукосав и брат му најмлађи Богиша, сва три од оца Михоја и мајке Владије; Вукосав је умро млад не оженивши се; а Браило је имао два сина, Радоњу и Радосава и две ћерке, Јелачу и Владиславу; Јелача се удала за Михоча Утвичића из Фоче, а Владислава за Иваниша Пићевића из Дабра – њих две су умрле, Јелача у Дрини а Владислава у Дабру; Богиша је имао три сина – Вукашина, Бељака и најмлађег Јурја; Вукашин и Бељак су умрли, а иза Бељака је остао један син – Јурај.

Сада нема ниједног синовца ближег кнезу Браилу од Јурја, сина његовог брата Богише, који се презива Хваловић. И ми који то знамо, то сведочисмо:

- ја кнез Ружир Дивчић,
ја Павао Вражичић,
ја Степан Алексић,
ја Радосав Шубић,

Срђан Рудић

ја Твртко Дујмовић,
ја Твртко Драчић,
ја Иван Драчић,
ја Радич Драгуљевић,
ја Радоња Вухвић.

И ми се заклесмо нашом вером и душама да смо истинито сведочили.

Дипломатичке особености

Потврда о пореклу Јурја Богишића је састављена крајње једноставно. Након симболичке инвокације потписници документа објашњавају како је дошло до његовог настанка, односно пишу да их је Јурај Богишић замолио да пред Дубровчанима потврде како је он синовац кнеза Браила Тезаловића. Да би оснажили своје сведочење, они у овом документу доносе и родослов породице Тезаловић.

Од досад познате изворне грађе ова потврда доноси највише података о родослову породице Тезаловић. То није чудно ако имамо у виду да су сведоци уписани на њој лично познавали Браила Тезаловића и сарађивали са њим. И поред тога, донети родослов није у потпуности тачан. Павао Живковић је на основу архивске грађе утврдио да је Браило осим Вукосава и Богише, који се помињу у овом документу, имао још два брата – Хвала и Будислава.¹

На крају документа уписана су имена девет особа које су сведочиле да је Јурај син Браиловог брата Богише. Први на списку је кнез Ружир Дивчић који је једини уписан са титулом. Истовремено он је и једини сведок познат из других извора. Можемо да претпоставимо да је Степан Алексић био рођак кнеза Јурја Алексића, познатог из једне повеље Павловића из 1454. године. О осталим сведоцима не знамо ништа више од оног што пише у документу – да су сви, некада, заједно са Браилом Тезаловићем и његовом браћом, били у служби војводе Радослава Павловића те да су у тренутку издавања повеље били у служби херцега Влатка.²

У документу се не наводе место и датум његовог настанка. Павао Живковић сматра да је Јурај Богишић морао у Дубровник одвести све-

---

¹ Р. Živković, *Baštinci zaostavštine Braila Tezalovića*, Prilozi IX–1 (1973) 320, 323, 324; Р. Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u XIV i XV stoljeću*, Tuzla 1986, 44.

² Владислав Скарић је на основу топономастике покушао да укаже на могуће баштине дела породица које се наводе као сведоци. В. Скарић, *Стара босанска властела у данашњој топомастици*, Гласник Географског друштва 7–8 (1922) 129–133.

Потврда да је Јурај Богишић синовац Браила Тезаловића

доке који су потврдили да је он рођак Браила Тезаловића.³ У самом документу пише да потписани сведоче пред „многопоштованом властелом и поклицарима вашег господства“ – пред три властелина који су носили титулу кнеза и канцеларом. Иако се само на основу овога не може са сигурношћу закључити где је акт настао, мислимо да је Павао Живковић исправно сматрао да се то десило у Дубровнику.

Када је реч о времену настанка овог документа, у његовим издањима се наводи неколико могућности. У издању Павла Каранотвртковића документ није датиран, Франц Миклошич је само забележио да је из XV века, Александар Соловјев је сматрао да је настао око 1466. године, док се по Стојановићу то десило августа 1467. Павао Живковић сматра да је документ настао током августа 1468. у Дубровнику.⁴ На основу грађе која се односи на исту тему сигурно је да је документ могао настати тек после 5. фебруара 1468, када је кнез Влатко Поповић потврдио да је примио 20 дуката за 1467. годину од заоставштине Браила Тезаловића.⁵ Из ове потврде је јасно да документ о пореклу Јурја Богишића није могао настати пре 1468. године, како су то сматрали Александар Соловјев и Љубомир Стојановић. Да је ово сведочанство тада било познато Дубровчанима, трагови о томе би се свакако нашли у поменутој потврди. Сигурно је и да је документ морао настати пре 14. јануара 1469, када су Влатко Поповић и Јурај Богишић заједно примили добит од наслеђа Браила Тезаловића. Према напред реченом, потврда о пореклу Јурја Богишића је настала између 5. фебруара 1468. и 14. јануара 1469. У овај период се уклапа и датација коју заступа Павао Живковић. Нажалост, ни Љубомир Стојановић ни Павао Живковић нису указали на основу чега су сматрали да је овај акт настао током августа месеца.

Просопографски подаци

У претходној свесци *Грађе о прошлости Босне* објашњаване су личности: **Браило Тезаловић** и **Јелача** (ГПБ 3, према регистру).

³ P. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 321.

⁴ P. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 321.

⁵ С. Рудић, *Три потврде кнеза Влатка Поповића о примању дохотка од заоставштине кнеза Браила Тезаловића у Дубровнику*, (I) *Дубровник*, 1466, јануар 1. – април 25, (II) *Дубровник*, 1466, април 25, (III) [*Дубровник*], 1468, фебруар 5, *Грађа о прошлости Босне* 3 (2010) 153–162.

Јурај Божишић, 152 (страна), 3 (ред у издању), 9, 25, 27 – син Божише, унук Михаја. Од 1469. јавља се као корисник дела заоставштине Браила Тезаловића. Живео је у Подновом.

Литература: Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 319–325; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, Pregled, časopis za društvena pitanja 6 (1975) Sarajevo, 759; Е. Куртовић, *Из хисторије банкарства Босне и Дубровника у средњем вијеку*, Београд 2010, 113.

Вукосав, 152, 16, 18 – син Михаја и Владије. Није се женио. Умро је млад и без потомства.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757; Р. Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu*, 44.

Богиша, 152, 4, 16, 23, 27 – син Михаја и Владије. Помиње се, често заједно са Браилом, у трговини са дубровачким поданицима. Имао је три сина: Вукашина, Бељака и Јурја. Не помиње се после 1404. године.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757–759; Р. Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu*, 45.

Михоје, 152, 17 – трговац из Праче. Отац му се вероватно звао Радан пошто се у изворима јавља као Радановић. Поред тога је носио и име Тезало. У изворима се јавља од 1392. године. Зна се да је трговао сољу са дубровачким поданицима. Био је ожењен Владијом, са којом је имао пет синова: Браила, Божишу, Хвала, Будислава и Вукосава.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 756–757; Р. Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu*, 44.

Владија, 152, 17 – супруга Михаја Радановића званог Тезало.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757; Р. Živković, *Ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu*, 44.

Радоња, 152, 19 – син Браила Тезаловића и Витосаве. Није се женио. Умро је млад и без потомства.

Литература: Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 320; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757.

Радослав, 152, 4, 19 – син Браила Тезаловића и Витосаве. Није се женио. Умро је млад и без потомства.

Литература: Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 320; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757.

Владислава, 152, 19, 23 – ћерка Браила Тезаловића и Витосаве. Била је удата за Иваниша Пићевића из Дабра.

Литература: Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 320–321; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757–758.

Потврда да је Јурај Богишић синовац Браила Тезаловића

Михоч Утвичић, 152, 21 – син Радича Утвичића (помиње се 1444. године као кнез Фоче). Утвичићи су били позната трговачка породица из Фоче. Био је ожењен Јелачом, ћерком Браила Тезаловића.

Литература: Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 321; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757–758.

Иваниш Пићевић, 152, 21 – Пићевићи су били једна од најугледнијих властеоских породица хумског Дабра која се у изворима помиње од 1352. године. У наредних стотинак година помиње се десетак Пићевића, али је њихов родослов могуће само делимично утврдити. О Иванишу знамо само да је био ожењен Владиславом, ћерком Браила Тезаловића, што сведочи о угледу породице којој је припадао.

Литература: М. Динић, *Хумско-требињска властела*, Београд 1967, 35–36; Р. Živković, *Vaštinici zaostavštine Braila Tezalovića*, 321; Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 757–758; Ћ. Тошић, *Средњовјековна хумска жупа Дабар*, Београд 2005, 82–84; Р. Пекић, *Жупа Дабар у средњем вијеку*, Билећа 2005, 80–82, 201.

Вукашин, 152, 23, 24 – син Богише, унук Михоја.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 759.

Бељак, 152, 24, 25 – син Богише, унук Михоја. Имао је сина Јурја.

Литература: Р. Živković, *Genealogija porodice Tezalovića iz Prače*, 759.

Јурај, 152, 24 – син Бељака, унук Богише. Помиње се само у овом документу.

Кнез Никша Бунјић, 152, 6 – дубровачки властелин.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 503, 505, 544; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 84, 90, 110, 111, 171, 178, 444.

Кнез Бартол Живановић, 152, 7 – дубровачки властелин.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 503, 505, 544; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 84, 171, 174, 178.

Кнез Андрушко Соркочевић, 152, 7 – дубровачки властелин.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 503–506, 537, 538, 544; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 84, 86, 87, 90–92, 142–144, 154, 156, 171, 178, 185.

Маринко, 152, 8 – дубровачки дијак, граматик, канцелар за преписку на српском језику. Маринко Цветковић је од 1447. до 1453. био канцелар у Конавлима. Први пут се као наследник Никше Звездића помиње августа 1455. Последњи пут се помиње фебруара 1474. Наста-

Срђан Рудић

вио је писање кодекса са српским повластицама који је започео његов претходник.

Извори и литература: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 473, 497, 499, 504, 506, 544; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 82, 86, 92, 93, 138, 152, 171, 174, 185, 433, 445; M. Rešetar, *Die ragusanischen Urkunden des XIII.–XV. Jahrh.*, AfSP XVI (1894) 335; С. Станојевић, *Студије о српској дипломатици*, Глас СКА 106 (1923) 60, 65.

Ружјер Дивчић, 152, 30 – кнез, сведок на повељама Павловића Дубровчанима из 1439. и 1442. године. Касније је ступио у службу Косача и налазимо га међу сведоцима на повељи херцега Стефана Дубровчанима из 1454. године. Почетком јануара 1468. боравио је у Дубровнику као посланик херцега Влатка и кнеза Стефана. Није познато да ли је био у родбинским везама са кнежевима Михаилом и Радојем, сведоцима на повељи војводе Петра и кнеза Николе Дубровнику из 1454. године.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 401, 413, 420, 468, 471, 472, 504, 505, 545; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 640; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 74, 86, 102, 104, 150, 151, 172, 179.

Степан Алексић, 152, 32 – помиње се само у овом документу. Његов рођак вероватно је био кнез Јурај Алексић, сведок на повељи којом су јула 1454. војвода Петар и кнез Никола потврдили Дубровчанима Конавле и Виталину и трговачке повластице.

Извори: F. Miklosich, *Monumenta Serbica*, 472, 545; Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–2*, 151, 172.

Личности: **Павле Вражичић**, **Радосав Шубић**, **Твртко Дујмовић**, **Твртко Драчић**, **Иван Драчић**, **Радич Драгуљевић** и **Радоња Вухвић** помињу се само у овом документу.

Топографски подаци

Хоча, 152 (страна), 21 (ред у издању) – од 1366. године, када је први пут забележена под овим именом, Хоча се помиње као трг и важна караванска станица. У XV веку постаје највеће трговачко средиште источне Босне. Налазила се на ушћу Тихотине у Дрину, на познатом путу *Via Drina*, који је повезивао унутрашњост Балкана са јадранском обалом. Од Хоче је један крак пута водио уз Тихотину до Пљеваља, а други узводно, преко Горажда, за Сребреницу.

Литература: Д. Ковачевић-Којић, *Градска насеља средњовјековне босанске државе*, Сарајево 1978; Б. Храбак, *Фоча до краја XVIII века*,

Потврда да је Јурај Богишић синовац Браила Тезаловића

Београд 1999; *Лексикон градова и тргова средњовековних српских земаља, према писаним изворима*, Београд 2010, 311–312 (С. Мишић).

Дабар, 152, 22, 23 – средњовековна жупа на подручју Хумске земље. Први пут се помиње у летопису попа Дукљанина.

Литература: Ђ. Тошић, *Средњовјековна хумска жупа Дабар*; Р. Пекић, *Жупа Дабар у средњем вијеку*.

Дрина, 152, 22 – вероватно првобитни назив за Хочу.

Srdan Rudić
Institut d'Histoire
Belgrade

**ATTESTATION DU FAIT QUE JURAJ BOGIŠIĆ EST LE NEVEU DE
BRAILO TEZALOVIĆ**

[Dubrovnik], 5 février 1468 – 14 janvier 1469

Résumé

Le document faisant l'objet de ce travail est une attestation du fait que Juraj Bogišić est le neveu de Brailo Tezalović. Ses signataires, au nombre de neuf, attestent que Juraj Bogišić les a priés de témoigner devant les Ragusains qu'il est bien le neveu de Brailo. Ils indiquent qu'avec Brailo Tezalović et ses frères, ils ont été au service du voïvode Radoslav Pavlović, de sorte qu'ils savent et attestent que Juraj est le fils du frère de Brailo, Bogiša. A titre de preuve de leur témoignage ils joignent à ce document, il est vrai de façon incomplète, une généalogie de la famille des Tezalović. Cette attestation en faveur de Jurij Bogišić n'est pas datée mais il est certain qu'elle a été délivrée entre le 5 février 1468 et le 14 janvier 1469, et ce vraisemblablement à Dubrovnik même.

Mots-clés : Juraj Bogišić, Brailo Tezalović, Bogiša, parenté.